

SOMOGYI FERENC

AZ ORSZÁGOS NÉP- ÉS CSALÁDVÉDELMI ALAP LÉTESÍTÉSÉNEK
ELŐZMÉNYEI, SZERVEZETE ÉS MŰKÖDÉSE *)

I.

Őseink jogszabályalkotásában mindenkor a család erkölcsi és anyagi érdekeinek alkotmányos védelme volt az egyik első és talán legerősebb tényező. A családiság elve ott él már a honfoglaló magyarok lelkében, s a vérrrel szerzett háza földjét is ez láncolja minden egyes nemzeti élet alapjához, a családhoz; ez korlátozza a családi birtok forgalmát a rokoni beleegyezéssel, és a családiság elve küzd a királyi hatalom, valamint az egyház törekvéseivel, hogy végül az ősiség intézményében győzelemre jusson, és 500 éven át érvényesüljön a családiság érzésből fakadó emberi érzelmek iratlan törvényén túl a vérség dologbeli oltalmának írott jogszabályaként is.

1848-ban azonban eltértünk az ősi magyar jog fejlődésének irányától. Az intézkedések alanya ezentúl sohase a család, mindig csak az egyén. A liberális gazdasági rend csak az egyének biztosít előnyöket. De amikor a korlátlan szabadság elvét hirdette az egyéni erők szabad érvényesülésének és a kíméletet nem ismerő szabad versenynek nyitott tág teret, ugyanakkor a legnagyobb nyomornak, sőt a megsemmisülés veszélyének tett ki kenyér nélkülivé vált proletártömegeket. A régi rendi világ adottságaival, az ősiség intézményének idejétmúlt korlátaival s a jobbágyszárral szemben hamarosan jelentkeznek tehát az új gazdasági rend káros kinövésai, amelyek azonban szinte súlyosabbak, elviselhetetlenebbek, mint az előző koroké. Eladó lesz az ország, idegen kézre kerül a drága ősi föld, s az áldott magyar nép fejvesztetten menekül a városok proletárnegyedeibe, Amerikába vagy a nemzetgyilkos egyház karmába.

És Prohászka Ottokár mégis hiába kiált fel már 1895-ben: "Csináljunk új jogrendet; azt a jogrendet, amelyet az Úr Jézus hozott." Hiába mutatta ki Tokaji László már 1913-ban, miként válik Erdély földje idegen tulajdonná. Hiába foglalkozott Baranya vármegye közönsége már 1906-ban az ormánsági egyke pusztításával, hiába írt fel ugyanebben az évben Somogy és Baranya vármegye a kormányhoz nép- és családvédelmi törvényalkotás érdekében. Hiába volt a nemzet jobbainak minden szörnyű meglátása. Az ország és a közvélemény csak a világháború borzalmas vérvesztése után, az 1918 szeptemberéig elesett 563 000 hősi halott, az 1915/19-ben elmaradt, 1 491 000 születés, tehát a 2 milliónál is jóval nagyobb embervesztés láttán döbbsen rá a rendi viágot felváltó szabadelvű korszak szomorú eredményeire.

Kitűnő jogszabályok ugyan ekkor is születtek. Nagyszerű szociális érzékről tanúskodó intézkedések ekkor is történtek. A

*) Kiadó: Somogyi Ferenc, Bp. 1941.

korszellem és az uralkodó gazdasági felfogás hatása alól azonban hazánk sem vonhatta ki magát. Márpedig ez a korszellem és ez a gazdasági rendszer a mutatkozó szociális problémák megoldását világszerte a karitatív segélyezés intézményes megrendezésében látta. Haladást csupán az 1922. évi I. tc. 29.§-a hoz, amelyben felhatalmazza a népjóléti és munkaügyi minisztert, akitől e jogkör később a belügyminiszterre száll, hogy az ínség és nyomor enyhítésének céljaira a pénzügyminiszterrel egyetértve a törvényhatóságokban és községekben (városokban) díjaknak és járulékoknak szedését rendelhesse el. De ezek a jelentékeny összegek nem töltik be társadalompolitikai rendeltetésüket, mert az ínségnyhítés folyamán végeztetett munka mind eredményeiben, mind nevelő hatásában távol marad a helyes társadalompolitikai törekvés szogalatától. Túlságosan egyéni, akciószerű és karitatív jellegű volt. És mondjuk meg végre azt is, hogy tulajdonképpen a marxi szocializmus ideológiájának egyik vetületeként öntudatlanul átvett és észrevétlenül ittmaradt hatásaként jelentkezett.

Kifejezetten a szociális problémák megoldása és az ahhoz szükséges anyagi fedezet előteremtése éppen másfél évtizede foglalkoztatja kormányainkat, az egyházakat, sőt az egész magyar társadalmat is. A megoldásra irányuló első törekvések az egyke kérdésével merülnek fel. A társadalom részéről már 1921 őszétől kezdve történnek jószándékú kezdeményezések. Antal Géza dunántúli református püspök 1925. november 10-én már felterjesztést intéz a miniszterelnökhöz, amelyben az egykével kapcsolatos törvényhozási intézkedést kér, és egy központi tanácsadó szerv létesítését sürgeti. A miniszterelnök az ügy érdemi előkészítését a népjóléti és munkaügyi miniszterre bízta, akitnek szakelőadója Kádár Levente miniszteri osztálytanácsos, jelenleg belügyi államtitkár, meg is kezdi a kérdés alapos, igen széleskörű tudományos és összehasonlító tanulmányozását. Fél év múlva a nemzetgyűlés utasítja a népjóléti minisztert, hogy az egykének mint pusztító népbetegségnek meggátlására terjesszen elő törvényjavaslatot.

1927. március 12-ére a kívánt javaslat el is készül. Az egyke pusztításával szemben való védekezés negatívumából már ekkor a pozitív családvédelem törvényes szabályozása látszott helyesnek és egyedül célravezetőnek. Az alapgondolata is megvan. A törvényjavaslattervezet azonban nem volt a törvényhozás elé terjeszthető.

Közben a Magyar Gazdaszövetség, az Országos Stefánia Szövetség, a Magyar Anyák Szent István-napi Bizottsága, az Actio Catholica, a Magyarhoni Evangélikus Egyetemes Egyház egyetemes egyházi és iskolai felügyelője, a közegészségügyi és társadalompolitikai országos értekezlet, a Magyar Vöröskereszt Egylet szociális osztálya és annak 1932 májusában rendezett magyar családvédelmi kongresszusa sürgeti az egykével kapcsolatos törvényes intézkedések megtételét.

Ezeknek az éveknek során alkotja meg a törvényhozás a családvédelem szempontjából is nagyjelentőségű törvényeket. A

belügyminiszter pedig hozzálát a különböző szociális és családvédelmi tennivalók tervszerű elvégzéséhez. Mert mind a társadalom tevékenysége, mind a törvénykezés munkája során elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt kétségtelen megállapítást nyert az a tény, hogy egyrészt az egyke és a szociális viszonyok közt szoros összefüggés mutatkozik, másrészt a szociális és családvédelmi szempontból feltétlenül kívánatos és szükséges rendszeres munkát a már meghozott intézkedések sem tudják maradéktalanul biztosítani. Egyre jobban erősödik az a helyes felismerés, hogy a társadalmi kérdések megoldásához a rendelkezésre álló erők egyesítése, a cél eléréséhez következetes és tervszerű munka, ehhez viszont kellő körültekintés, nagy szaktudás, valósággal tudományos felkészültség, valamint egységes társadalomszemlélet szükséges.

Ezekben az években indul meg Scholtz Kornél államtitkár javaslatára vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter kezdeményezésével a Zöldkeresztes Egészségvédelmi Szolgálat is, amely a Falu Szociális Alapból több ezer falusi egészségházat, körorvosi lakásokat, napközi otthonokat létesít, s általában megindítja azt a tervszerű munkát, amely Johan Béla államtitkár nagyszerű vezetésével az egészségvédelmi vonalon másfél évtizedes munka eredményeként odáig juthatott, hogy immár valóban "gyógyul a magyar falu".

Vitéz jákfalvi Gömbös Gyula a 1934. december 7-én megtartott minisztertanácson az egyke kérdésével kapcsolatosan a maga egész terjedelmében vette vizsgálat alá a magyar nép erőállományának fejlődésében mutatkozó kedvező és kedvezőtlen jelenségeket, s ily értelemben tűzte ki a megoldandó feladatokat. A minisztertanács elvi jelentőségű határozatáról Darányi Kálmán akkori államtitkár külön is értesíti a kormány tagjait, és felhívja őket, hogy ezzel kapcsolatos javaslataikat mielőbb készítsék el.

1934. december 27-én már kész is a pénzügyminiszter törvénytervezete: "a többgyermekes családoknak adandó adókedvezményekről és a gyermektelen adózók fokozottabb megadóztatásáról". A belügyminiszter 1935. február 15-ére ugyancsak elkészíti a maga 9 §-ból álló törvényjavaslattervezetét "a sokgyermekes családok segélyezéséről", amely a Többgyermekes Családokat Segélyező Alapról, a gyermektelen adózók fokozottabb megadóztatásáról és a Többgyermekes Családokat Segítő Országos Alapnak a hagyatékokból való részesezéséről intézkedett volna.

Vitéz Imrédy Béla kormánya újabb nép- és családvédelmi rendelkezéseket és javaslatokat hoz, vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter pedig hivatott munkatársaival, vitéz Bonczos Miklós, Johan Béla és Kádár Levente államtitkárokkal változatlanul folytatja tervszerű társadalompolitikai tevékenységét, amelynek eredményeként az 1938 őszen megbízott vármegyei szociális tanácsadók segítségével pontosan felmérte az ország szociális szükségleteit, a vármegyei szociális tanácsadók és közzőléti előadók 1939 februárjában Pécsen megtartott értekezletén megállapította a magyar szociálpolitika feladatait,

Szatmár vármegyében pedig Esztergár Lajos pécsi polgármester elgondolása és tervei szerint a szociális munka útján két évvel ezelőtt olyan gyakorlati megoldást kísérleteztetett ki, amely ma - megítélésünk szerint - az egyetlen célravezető és könnyen járható út.

A Szatmár megyei kísérlet nyomán a sárviskókat, a dohos, egészségtelen lakásokat felváltják az egészséges, tulipános díszítésű magyar házak, a düledező, roskadozó félszerek helyét elfoglalják az okszerű gazdasági épületek, benépesül az udvar baromfival, háziállatokkal. Streicher Andor munkája új fejezetet nyit megyéje történetében. És vele karöltve a déli végeken vitéz Horvát István, Baranya vármegye alispánja, a hulló magyarság földjén, ahonnan Kodolányi János "Földindulás" című darabján keresztül csak a közelmúltban hasított lelkünkbe a halálba rohanó nép segítséget kérő, velőtrázó sikoltása, szövetkezeti munka útján az áttelepítés nehéz, felelősséggel járó munkáját indította meg, hogy az egykés falvak temetői csendjét újra vidám gyermek kacagás zaja verje fel. És az ormánsági tájon szintén megindul az új élet. Pécssett pedig, a magyar Dél dunántúli gócpontjában, az ország legegységesebb városában immár a századik sokgyermekes család kis lakóháza épül - ugyancsak szövetkezeti alapon.

Ilyen előzmények után 1939. december 18-án a megélhetésében veszélyeztetett lakosság gazdasági helyzetének megjavítására irányuló szociális tevékenység a belügyminiszter rendeletében új célkitűzést kap, ami korszakalkotó jelentőségűnek mondható, mert az egyedül helyes szociálpolitika követelményeinek megfelelően végérvényesen szakít a téves szemléletre alapított ínségnyhítési rendszerrel, és határozottan kimondja, hogy a törvényhatóság első tisztviselőjének "a megállapított szociális munkaterv végrehajtása során állandóan arra kell törekednie, hogy a munkaterv valóra váltásával a támogatásra szoruló egyének gazdasági és szociális helyzete annyira javuljon, hogy azok a jövőben a köz támogatására lehetőleg ne szoruljanak, és hogy azok a nyújtott támogatás értékét valamilyen szolgáltatás (pénz, termény, munka) útján mielőbb visszatérítsék."

Az említett körrendelettel kapcsolatosan a belügyminiszter 1940 elején elrendelte azt is, hogy minden törvényhatóság legalább 5 évre állítsa össze szociálpolitikai tevékenységének részletes munkatervét.

A munkatervek el is készültek, azok általában jók és realisztikusak voltak. Végrehajtásukkal az ősi vármegyék új hivatást kaptak, a magyar életnek pedig új áramlása indulhatott meg. Ezért a belügyminiszter a 28 §-ból álló harmadik, majd a 13 §-ból álló negyedik tervezete után elkészítette az 1940 : XXIII. tc. javaslatát, amely törvényerőre emelkedve gazdasági alapot adott a magyar családvédelemnek és általában minden társadalompolitikai célkitűzésnek.

Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap rendeltetésénél fogva a magyar szociálpolitikát a nemzet alapjára, a család vé-

delmére helyezi. A családot erősíti, és a családból indítja útjára azt a társadalmi rendet, amely az egyén szorgalmára, a képességekre és rátermettségre, továbbá az élelmességre építi annak boldogulását. Nem a passzív álláspont elősegítője akar lenni tehát, hanem ellenkezőleg csak a módot, lehetőséget és az anyagi eszközöket kívánja biztosítani ahhoz, hogy a tehetség, élelmesség, rátermettség egyenlő feltételek mellett indulhasson, egyformán érvényesülhessen, s ezzel a szociálpolitikában eddig gyakorolt segélyezés-, támogatásvárás helyébe a küzdés, valamint az élethez való hozzáadódás következzen be. Ezzel a rendszerrel a társadalmi ellentétek kiegyenlítése is könnyebben történhetik, meg az ellentétek is jobban elsimulhatnak, mert senki sem lát igazságtalanságot mások előrelépésében, hanem abban a tehetségnek, a képességnek, a nagyobb szorgalomnak érvényesülését becsüli majd.

Ily értelemben szabja meg a törvény 2. §-a az Alap céljaként a leginkább támogatásra szoruló néprétegek gazdasági, erkölcsi és szellemi felemelése útján az életviszonyok javítását és a társadalmi kiegyenlítődés elősegítését, s így lesz az Alap a közjótékonyosság gyakorlása helyett a szegények önállósítási alapjává, a népesség szaporodásának előmozdítójává, s mindezekon keresztül a keresztény és nemzeti szociálpolitika céljainak megfelelően minél több életerős, fejlődőképes, öntudatos, önálló magyar egzisztencia elindítójává. Ennek a célnak megfelelően az Alap feladata igen sokféle lehet. A 2. § (2) bekezdése "különösen" csak négyet emel ki közülük: 1. a sokgyermekes családok intézményes támogatását; 2. a gyermekvédelem feladatainak keresztény morális szellemben, tehát a családi körben való meghagyás útján történő ellátásáról való gondoskodást; 3. a megélhetésükben veszélyeztetett - főként mezőgazdasággal foglalkozó - családok boldogulásának szerves megalapozását házhoz juttatás, kedvező gazdasági viszonyok közé telepítés vagy egyéb gazdasági megsegítés (közjóléti szövetkezetek, különböző termelési, értékesítési intézmények és vállalkozások elősegítése stb.) útján; 4. kellő anyagi feltételekkel nem rendelkező, arra érdemes családok részére az anyagi eszközök biztosítását avégből, hogy azok az állam vagy más közület gazdaságpolitikai tevékenységének részesei lehessenek.

Különösen nagyjelentőségű a törvény 2. §-ának utóbbi rendelkezése, mert hitelt nyújt a szegény ember becsületére, két egészséges, izmos karjára és gyermekeinek jövőre ígértére.

Az Alap a nyújtott juttatás visszatérítését pénzben, munkában vagy természetben igényelheti. Ezzel az intézkedéssel a törvény fokozza az emberek becsületességét, szorgalmát s egyben egyéni önérzetre, önállóságra neveli majd a juttatásban részesülőket.

A törvény 3. §-a az Alap bevételeiről gondoskodik. Ezek az Alap részére juttatott adományokon és hagyományokon kívül egyrészt az állam illetékekből befolyó bevételének 27 százaléka, ami 1942-től kezdve 46 milliónál kevesebb nem lehet, más-

részt az ínségjárulék helyett kivethető nép- és családvédelmi pótdó jövedelme.

Az 5. §. három nagyjelentőségű felhatalmazást biztosít a kormány számára. Az első arra vonatkozik, hogy az Alap szervezetét és működésének módját a kormány állapíthatja meg. A másik két felhatalmazás pedig tulajdonképpen az elméleti és gyakorlati szociális képzés bevezetését teszi lehetővé.

A gyakorlati szociális munka sikeréhez mindkettő elengedhetetlen. A szociális bajok egyik oka éppen a szükséges szociálpolitikai ismeretek hiánya, de az orvoslás terén mutatkozó nehézségek is ajórészt ezzel magyarázhatók. Tökéletesen igaza volt a miniszteri indokolásnak, amikor megállapította, hogy "közigazgatási tisztviselőink szociális alapkiképzése hiányos, s azok szociális vonatkozású hivatali teendőik ellátásában leginkább velük született érzékükre vannak utalva."

De a felhatalmazást csak azok tudják kellőképpen értékelni, akik tisztában vannak azzal, hogy amikor különböző társadalmi kérdésekről beszélünk, azokat sohasem szoríthatjuk egyes társadalmi rétegek, osztályok vagy rendek szűkebb körére, mert vizsgálatuk, megítélésük, sőt megoldásuk is csak akkor lesz igazán eredményes, igazán célravezető és valóban tárgyilagos, ha minden vonatkozásban a nemzeti társadalom egységes egészének átfogó szempontjából történik. Enélkül a szemlélet nélkül szociális tevékenységünk továbbra is megtévesztő tüneti kezelés marad. Ismernünk kell tehát elméleti alapon az egészséges társadalom tulajdonságait, a mutakozó eltérések, a szociális bajok okait, a kiküszöbölésükre hivatott egyházi, állami és társadalmi szervezeteket, a gyógyítás eszközeit és módjait, mert csak így biztosíthatjuk az összes nemzeti erők harmonikus együttműködését, ezáltal a társadalmi kapillaritás törvényszerűségének útján felfelé törekvő népesség, társadalmi réteg természetes szellemi, erkölcsi és gazdasági szükségleteinek állandó kielégítését, így válik szociális munkánk az evangéliumi jogrend, az új évszázadok békés fejlődésének szilárd alapjává, főként pedig magyar fajtánk és a Duna-medence népei fennmaradásának, megerősödésének, boldogulásának, valamint a társadalmi igazságosság érvényesítésének hathatós eszközévé, szóval a magyar nemzeti társadalom akaratának megtestesítésére irányuló s állandó nemes törekvéssé.

II.

Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap szervezetét és működését a 7000/1940. M.E. sz. rendelet szabályozta. Az Alap szervezete hármas tagozatú: felső, közép és alsó fokozatú. A felsőfokú tagozat két részre oszlik: az egyik az igazgató-bizottság, a másik az Országos Szociális Felügyelőség. Az igazgató-bizottság tagjai: 1. a belügyminisztérium közjóléti és közegészségügyi osztályainak államtitkári felülvizsgálatával megbízott vezető tisztviselők, 2. a minisztereknek az általuk kijelölt és a belügyminiszter által kinevezett egy-egy képviselője, 3. a minisz-

térium által hat év tartamára kinevezett, legfeljebb 24 személy, 4. a Felügyelőség ügyvezető elnöke.

Az igazgató-bizottság előadója az ügyvezető elnök által kijelölt szociális felügyelő.

Az igazgató-bizottság előkészíti az Alap munkatervét és költségvetését, állást foglal azokban az ügyekben, amelyeket a belügyminiszter esetenként hozzá utal.

Az igazgató-bizottság kinevezett tagjai a társadalmi és gazdasági élet országos kiválóságaiból kerülnek ki, a miniszterek által kijelölt tagjai viszont az egyes szakminisztériumok szociálpolitikai vonatkozású ágazatainak állandó képviselőit hivatottak biztosítani.

Az Országos Szociális Felügyelőség élén a minisztérium által szerződéssel alkalmazott ügyvezető elnök áll, aki az igazgató-bizottságnak is - mint láttuk - tagja. Egyébként a Felügyelőségnél a szolgálatot a VI. fizetési osztályba sorozott szociális felügyelők látják el, akik állami tisztviselők. Ilyen van jelenleg 12. A Felügyelőség mellett a számvevőségi szolgálatot a belügyminiszter számvevőségének tisztviselői látják el. A Felügyelőségen ezenkívül még irodai és egyéb alkalmazottak vannak, akiket a költségvetési keretek között az ügyvezető elnök alkalmaz. A Felügyelőség végrehajtja a belügyminiszternek az Alappal kapcsolatos minden rendelkezését, előkészíti az igazgató-bizottság tárgyalása alá kerülő ügyeket, intézkedik azokban az ügyekben, amelyekben az intézkedés jogát a belügyminiszter magának nem tartja fenn, végül ellenőrzi az Alap keretében végzett szociális munkát és ebből a célból saját szakelőadóit is kiküldheti.

Az Alap szervezetének középső fokát a törvényhatóságok alkotják, amennyiben az előbb idézett rendelet 7. §-ának 1. bekezdése értelmében az Alappal kapcsolatos feladatokat a törvényhatóságokban a törvényhatóság első tisztviselője látja el, aki intézkedéseiről a törvényhatósági közgyűlésnek csupán tájékoztató jelentést tesz. A törvényhatóság első tisztviselője most említett hatáskörében elkészíti a törvényhatóság szociális munkatervét, valamint ennek a munkatervnek költségvetését és azokat a Felügyelőséghez betérjeszti, végrehajtja a jóváhagyott szociális munkatervet, végül irányítja és ellenőrzi a törvényhatóság területén az Alap céljainak megvalósítása érdekében működő intézmények munkáját. Ezekben a feladatkörökben munkatársai (előadói) - hatósági vonalon: a közzóléti előadó, társadalmi vonalon: a szociális gondozó, gazdasági vonalon: a törvényhatósági közzóléti szövetkezet ügyvezető igazgatója.

Az Alap szervezetének alsó fokát a főszolgabíró, illetőleg a megyei város polgármestere mellett kijelölt külön szociális előadó alkotja. Ehhez a hármas tagozatú szociálpolitikai szervezethez kapcsolódik a szociális gondozás szervezete, amely egyrészt a szociális adatfelvételt, másrészt a szorosabb értelemben vett szociális gondozás feladatait öleli fel. Ennek

végzői a belügyminiszter által ezzel megbízott védőnők, akiknek egy része a zöldkeresztes védőnők közül kerül ki. (...)

III.

Az Országos Szociális Felügyelőség egyelőre az Országos Népi és Családvédelmi Alap igazgató-bizottsága nélkül fejti ki tevékenységét. Feladatainak irányelveit és legfontosabb szabályait a m. kir. belügyminiszter 1941. március 19-én megjelent 200/1941. számú rendelete tartalmazza. A Felügyelőség munkája kettős: egyrészt hatásköri, másrészt illetékességi. Az előbbi szempontból minden felügyelő azzal a szociálpolitikai kérdéssel foglalkozik országos viszonylatban, amelyikhez tanulmányai, tudományos és irodalmi felkészültsége, valamint korábbi munkássága révén a leginkább ért. Ebben a minőségben mindegyik az ügyvezető elnök előadója (referense). Ezenkívül azonban minden felügyelőnek van területi hatásköre, illetékessége is, ahol a hatáskörébe tartozó kérdéseket szinte állandóan, folytonosan megfigyelheti, gyakorlatilag is tanulmányozhatja. Az utóbbi szempontból az ország területe a következő 12 kerületre oszlik:

1. Bács-Bodrog és Pest-Pilis-Solt-Kiskun, 2. Győr-Moson, Nyitra-Pozsony, Esztergom, Sopron, Komárom, 3. Baranya, Somogy, Vas, Zala, 4. Tolna, Veszprém, Fejér, 5. Nógrád, Gömör-Kishont, Bars-Hont, 6. Abaúj-Torna, Borsod, Zemplén, Ung, 7. Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú, 8. Szabolcs, Bihar, 9. Csanád-Arad-Torontál, Csongrád, Békés, 10. Szatmár, Bereg, Ugocsa, Máramaros, 11. Szilágy, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, 12. Maros-Torda, Udvarhely, Csík és Háromszék vármegyék, valamint a velük határos thj. városok.

Egyébként a Felügyelőség minden elvi kérdésben csak területileg határoz, azaz valamennyi felügyelő jelenlétében megbeszéli a felmerülő kérdéseket, aztán a kialakuló vélemény alapján az ügyvezető elnök hozza meg döntését. Ezzel az eljárással a Felügyelőség minden tagja állandóan bizonyos fokú tájékozódást nyer az ország minden részének szociálpolitikai kérdéseiről, minden probléma országos viszonylatban is egységes elbírálás alá kerül, s ekként a szociálpolitika eredményességének legalapvetőbb követelménye folytonosan érvényesülhet.

A törvényhatóságok első tisztviselői szociális munkaterveiket az illetékes szociális felügyelővel egyetértésben kötelesek megállapítani. Ez az eljárás biztosítja azt, hogy minden egyes törvényhatóságban az esetleges helyi problémák is az országos szükségleteknek, illetőleg ilyen célkitűzéseknek megfelelően országos arányokba nyernek pontos beállítást, s így a rendelkezésre álló erkölcsi és anyagi erőtevényezők országos elosztásáról öntevékenyen gondoskodás történik. Természetes, a szociálpolitikai szervezet legalsó fokán hasonlóképpen történik a működés kifejtése. Az eredmény pedig majd az egyházi, társadalmi és gazdasági szerveknek a közigazgatási hatóságok munkájával szoros összhangba állítása révén - remélhetőleg - megszünteti azt az eddig tapasztalható áldatlan helyzetet, amely

szerint az egyházi, a társadalmi, a gazdasági élet és a politika vagy a közigazgatás felülről a legalsó rétegeig külön-külön vonalakon szervezi meg egy és ugyanazon társadalomnak egy és ugyanazon tagjait.

Nekünk, az új magyar szociálpolitika szerény munkásainak meggyőződésünk, hogy az Országos Nép- és Családvédelmi Alap a magyar szociálpolitikai végrehajtás olyan eszköze, a nemzet szellemi, erkölcsi és gazdasági erőinek olyan egységes építőmunkába állítója, amelynek alkalmazása a magyar nemzeti életnek, a magyar faji őserőnek titokzatos, kimeríthetetlen mélységeibe nyúlik majd le, s még a magyar élet legrejtettebb zugai-ból is felemelhet minden igazi értéket, s ezáltal olyan hon- és fajvédelem, olyan nemzetnevelés munkáját indítja el, amelyhez hasonló ezeréves múltunk során többször megmenthette volna népünket a társadalmi, kulturális és gazdasági felemelkedés természetes jogának elismeréséért vívott, nemegyszer meddő, nemzetörlő harcoktól, mért az az ősi magyar hagyományokhoz híven az intézményes családvédelem útján, az örök és szent magyar hivatás betöltését szolgálja.

Akik szociális munkába szegődtek, azoknak ezért a célért kell dolgozniuk, s ezt a feladatot kell vállalniuk élő hittel, magyar szeretettel és törhetetlen akarással.